

"Santauka" Savaitinis Laikraštis

Lina Pėtynčiomis, Cleveland, Ohio.

METINĖ PRENUMERATA:

Suvienytose Valstijose \$1.00
Kitose Viešpatystėse \$1.50

Prenumerata apmokama iš viršaus. Prenumeratos metai skaitosi nuo dienos užsirašymo, ne nuo Naujų Metų. Apgarsinimų kainų klauskite laišku. Adresuokite:

P. SZUKYS,
2120 St. Clair Ave. - Cleveland, Ohio

SANTAIKA

Lithuanian Weekly "Santauka"
THE PEACE.

Published Weekly at Cleveland, Ohio
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In United States \$1.00
To Foreign Countries \$1.50
Advertising rates on application. Address:

P. SZUKYS,
2120 St. Clair Ave. - Cleveland, Ohio

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at the Post Office of Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

Metai II. (Vol. II) No. 31.

Cleveland, O., Penktadienis, Rugsėjo (August) 4d., 1916 m.

Kaina 3c

KARĖ

RUSAI PAĖMĖ MIESTĄ BRODY.

Kuomet ėjo užėstini mušiai rusų su teutonais už miestą Kovel, kur rusams trukdo veikimą daugybė balų ir girių, rusų armija permainė taktiką, pradėjo savo veikimą iš šono, visai kitą pusę, kur įvarė savo plešiką teutonų armijon ir šturmu paėmė miestą Brody, kurs teutonų rankose prabuvo ikišiol nuo 1 d. Rugsėjo 1915 m. Kuomet teutonų jėgos buvo traukiamos prie gynyimo Brody, rusų armijos kita dalis gulė visu smarkumu ant Kovel ir čia paėmė 9,050 teutonų nelaisvėn, nors pats Kovel ikišiol nėra paimtu.

Brody yra už Kovel pirmiausiai į Lembergą, todėl skaitomas Lembergo raktu. Iš čia veda svarbus geležinkelis Rovno—Lembergo. Ekspertai tvirtina, kad už dviejų savaitių rusai jau bus Lemberge, iš kurio įgyventojai didžiausiam persigandime jau kraustosi. Bet išrodo, kad toks tikrinimas greit neįvyks, nes teutoni visu atkaklumu stengiasi dar Brody atimti, tad čia rusai užtrukti turės daug ilgiau negu 2 savaites.

Užėmimas Brody grėsia pavojum ir Vladimirui—Volynskui, kur austrams grumoja rusų apsupimas iš visu pusių.

70,000 TURKŲ PRIE KARPATŲ.

Nesvietiškai nudžiugino teutonus ši savaitė, kuomet 70,000 turkiškos kariumenės atvyko prie Karpatų gelbėti ten merdėjančius teutonus. Iš to džiaugsmo kaizeris sultonui nusiuntė karštą padėką, o Austrijos cesorius, nors sirgdamas, išvažiavo mušiu frontan. Dalis turkų kariumenės jau įėjo į Karpatus ir susivienijo su teutonais, kita dalis yra dar nesutvarkyta.

70,000 kareivių, tai didelė pagelba teutonams, bet tokią armiją atėmus iš Turkijos, nestebėtina, kad ten rusai viską ima pilnu glėbiu.

VOKIEČIAI TRAUKIASI NUO STOHO.

Nuo seniai besitesianti kova vokiečių su rusais prie upės Stohod, kurią vokiečiai norėjo pereiti, baigiasi tuomi, kad rusai nutiesė savo valčių tiltus, pradėjo keltis į kairę upės pusę, iškur vokiečiai padėję dalį savo spēkų traukiasi linkui Kovel, kurs svarbus tuomi, kad čia subėga visa eilė geležinkelių, ko rusai ir geidžia. Dar keli smugiai ir vokiečiai turės rusams atiduoti Kovelį ir

Vladimir—Volynską.

I pietus nuo čia, vokiečių armija, vedama generolo Bothmero, ginanti Lembergą iš Brody pusės, traukiasi į šalį, bijodama rusų apsupimo.

I šiaurius nuo Čartoris-ko, rusai sulaužė vokiečių linijas, paėjo pirmyn apie 100 mylių, tame užimdami 10 mylių prieš teritorijos ir 39,000 nelaisvių su 100 kanuolių. Tai rusų laimėjimas mušio, kurs tęsėsi dvi paras. Prie šitų nuostolių prisipažįsta patys vokiečiai.

KA VOKIEČIAI SAKO.

BERLYNAS. Vokiečių kariško štabo raportas sako: Anglų atakas prie Pozieres nenusisekė. Nenusisekė atakai ir francuzams apeliinkėse Barleux, į pietus nuo upės Somme. Prie Verduno francuzai pakėlė kelioliką atakų arti Froide, Perre ir Freury, bet visur tapo atmušti. Reimso apeliinkėse nušauta vienas iš francuzų orlaivių.

BALKANUOSE OFENSYVAS JAU PRASIDĖJO.

ATĖNAI. Balkanuose lauktasis ofensyvas jau prasidėjo. Pradžią padarė pusmilijoninė serbų armija, kuri susirėmė su Bulgarais Grekijos parubežyje. Serbai pirmuose žingsniuose pasirodė labai narsiais, kur po trijų dienų užpildinėjimu vienų ant kitų, šoko atakan ir pergalėje bulgarų atkaklias jėgas, paėmė jų pozicijas. Šitą savo laimėjimą serbai vadina sukaktuvėmis dviejų metų, kada Austrija apskelbė Serbijai karę.

Turkai skubinasi bulgarams pagelbon.

MUŠIS JURĖSE.

BERLYNAS. Škotijos pakrantėse, jurėse, susitiko Anglijos pátrolės valtyis su Vokietijos submariniais, kur ištiko mušis. Kaip skelbia holandų laikraštis "Handelsblot", laike mušio paskendo viena angliška valtis ir dvi tapo pagadintos. Po to visko, likusios angliškos valtyis pasitraukė.

FRANCUZAI ATMUŠĖ VOKIEČIUS.

PARYŽIUS. Prie Vegeza dukart vokiečiai įsiveržė į francuzų tranšėjas, vienkart prie Sante Marie, bet francuzai savo artilerija priešą privertė pasitraukti atgal. Trečiu kartu vokiečiai mėgino atakuoti tas pačias francuzų pozicijas, bet francuzai šoko ant prieš su durtuvais ir paėmė daug nelaisvių, o likusie pasitraukė betvarkėje.

ANGLAI EIS Į BERLYNĄ.

I Londoną sugrįžo nuo vakarinio karės fronto Lordas Derba, kuris vadinamas

dešine ranka karės ministro, kurs pasakoja, kad tarp anglų kareivių toks įsi-karščiavimas, kad nieko jie nekalba daugiau, kaip tik apie vokiečių pergale. Daug yra tokių, kurie tikrina, kad jiems nėra reikalingas atsilis, kol galutinai nesumuš vokiečius ir nenueis į Berlyną.

SUSIRĖMIMAS JURĖSE.

KONSTANTINOPOLIS. Turkų šarvuocius "Medžidzie" (pirmiau buvęs vokiečių "Breslau") susirėmė su rusų laivu "Imperetrica Marija", į pietus nuo Sevastopolio. Po kovos, kuri tęsėsi per keturias valandas, "Imper. Mar." pasitraukė pagadytas.

KA LAIMĖJO RUSAI ERZINGANE.

PETROGRADAS. Rusai paėmė turkų miestą Erzingan, laimėjo ten 2 part gerų fortifikacijų, didelius magazynus prikrautus maistu, drabužiais ir amunicija. Paimta 5,000 rankinių granatų, 1,000 sunkiųjų šuvių (kanuolėms), 600 skrynių su patronais, 1,000 svarų benzinos ir petrolėjaus, teip-gi daugybė šautuvų ir daugybė kitko. Miestas nukentėjo labai mažai.

FRANCUZAI KARIAUJA PRIE ESTREES.

PARYŽIUS. Francuzai prie Estrees žingsnis po žingsnio eina pirmyn, užimdami vokiečių pozicijas. Vėlesnės žinios skelbia, kad po Verduno mušiai vėl atsinaujino ir todėl francuzams reikiaria kariauti dviejose vietose. Vokiečiai mėgino atakuoti francuzų pozicijas Butte giraitėje, arti Villeannois, bet francuzų artilerijos ugnis juos nuvijo šalin. Prie Prasnes vokiečiai buvo užėmė dalį francuzų tranšėjų, bet tuojaus turėjo išsinešti.

ANGLŲ LAIMĖJIMAI.

LONDONAS. Anglų kariškas štabas skelbia: Su pagelba francuzų, ant dešinio mūsų sparno, paėjome pirmyn į rytus nuo Delville prie upės Somme. Sustiprinome savo pozicijas į vakarus nuo kaimelio Waterlot, Maitziin ir girios Trones, kur uždavėme priešui smugį ir paėmėm 250 nelaisvių. Ant rytojaus bombarduodami prieš pozicijas tarpe upių Anere ir Somme, į padanges išnešėme prieš amunicijos sandėlius Corscolete. Prie Ypres ir Loos, Belgijoje, anglai bombardavo vokiečių tranšėjas.

KA SAKO AUSTRAL.

VIENNA. Austrų oficiališkas pranešimas sako: Prie Volyniaus priėšas aukauja savo tukstantines jėgas, kurios jam jokios naudos ne-

atneša. Prie upės Stohod priešas laikinai užviešpatavo kairį krantą, bet mes jį atrėmėme. Prie Volyniaus paėmėme nelaisvėn 2,000 rusų.

AUSTRAI TRAUKIASI LINK LEMBERGO.

PETROGRADAS. Rusų štabas oficiališkai skelbia: Prie upės Stohod mus kariumenė eina pirmyn. Viename punkte mes apart kitų nelaisvių, paėmėm ciela 31 pulką vengrų kariumenės, sykiu su pulko vadu ir jo štabu. Kitame punkte, prie upės Stohod paėmėm 21 oficerą ir 914 kareivių, vokiečių ir austrų, prie to 4 kulksvaidžius. Prie Kovel eina kruviniausias mušis už miesto paėmimą.

Apygardeje Brody mes vejamėsi austrus, kurie vis greitumu traukiasi link Lembergo. Miestą Brody subombardavo priešai sunkiomis kanuolėmis, pirmiau savo pasitraukimo, teip-gi ir mus persikėlimą per upe Boldarovka.

IŠ VISUR

FRANCUZIJOS PROTESTAS.

Francuzijos prezidentas išleido atsišaukimą į neutrališkas viešpatystes ir visokių tautų žmones, kuriuomi protestuojama prieš sauvale vokiečių kariškų valdininkų, kurie užimtoje dalyje Francuzijos įveda verguve, priverstinai imdami jaunas moteris, mergaites ir nekuriuos vyrus, gabena juos iš prigimtos šalies, savo tėvynės, ir stato prie įvairių darbų, be jokio atlyginimo.

KAPITONAS FRYATT PASMERKTAS.

Berlyno žinios paduoda, kad Vokietijos kariškas teismas mirties bauda pasmerkė C. Fryatt, kapitoną Anglijos pirklybos laivo "Brussels", kurs prieš porą mėnesių tapo sugautas jurėse ir paimtas nelaisvėn. Pasmerktas už tai, kad laike, kada vokiečių submarinas užatakavo Fryatto laivą, šis stengėsi tą submariną paskandyti. Anglija, Suv. Valst. ir Francuzija aštriai protestuoja prieš tokį vokiečių barbarizmą.

DAUGYBĖ ŽIURKIŲ.

Francuzijoje kareiviai skundžiasi, kad tranšėjose priviso neapsakoma daugybė žiurkių, dėlei kurių kareiviams didelė bėda. Negalima atsiguoti nė atsilsėti ant valandelės, nes tuojaus apnyksta žiurkės ir jaigu kareivis nesigintų, jį žiurkės tuojaus papjautų. Valgio nė drabužio pasidėti negalima

jokiu budu. Buvo atsitikimai, kad kareiviai pasidėję drabužius, rado tik pluoštelį išpašiotų siulų, o drabužiai buvo suėsti.

SUGAUTA VOKIEČIŲ ŠPIEGAS.

Marsilijoje, Francuzijoje, sugauta vokiečių Pfadt, kuri po tyrinėjimų pasirodė esanti špiegu. Kaip Francuzijos šalies neprietelių, kariškas teismas pasmerkė nužudymui. Pasmerktoji davė apeliaciją jaugštesnį teismą, bet tas patvirtino pirmąjį nusprendimą ir ji bus nužudyta.

SUGADINO BULGARIJOS GELEŽINKELI.

Per Atėnus pareina žinios, kad bombos eksplozijos tapo išardytas geležinkelis, vedantis iš Kostandil į Sofiją, Bulgarijos sostapi. Kas bombą padėjo, negalima tikrai išaiškinti, bet spėjama, kad Bulgarijos revoliucionieriai, nes Bulgarijoj revoliucionierių bruzdėjimas gana didelis eina prieš valdžią, kurių vyriausiais budais protestuojama už pradėjimą karės ir reikalaujama užnėgšti tarybas su Rusija.

ZEPELINAI ATLANKĖ ANGLIJĄ.

Iš Londono pareina žinios, kad 3 vokiški zeppelinai atlėkė į rytines Anglijos pakrantes ir numetė kelioliką bombų, pasmuko. Tai yra pirmas zeppelinų atsilankimas Anglijon, bėgyje 12 savaitių.

Iš Amerikos

AMUNICIJOS EKSPLOZIJĄ.

NEW YORK, N. Y. Ant salos Black Tom, kur buvo dirbama amunicija, užgimė gaisras, kurs sunaikino 30 magazynų, 600 vagonų, kelioliką laivų ir 4 dokus, su amunicija. Eksplozijos trenksmas sudrebino visą New Yorko miestą ir apeliinkes. Šimtai namų sugriauta, daug žmonių užmušta ir sužeista. Šrapneliai apraskė emigrantų stotį ant Ellis Island, kur keliolika žmonių sužeista. Sugadino Liuosybės stovyklą (Liberty) ant salos Bedloe ir sugriovė kazernes.

Priežastis gaisro nežinoma. Iki šiam laikui areštuota visi fabriko viršininkai ir dokų savininkai, kurie kaltinami užtai, kad neturėjo sargybos, kad pavojaus vietos neapsaugota nuo to, kas galėtų gaisrą pagimdyti. Bėdis eksplozijos padaryta apskaitoma ant 30 milijonų dolerių.

KARIŠKA CENZURA.

BROWNSWILLE, TEX. Amerikoniški kareiviai nepa-

pratę prie vargų ir kariško gyvenimo, pradėjo rašinėti laiškus savo gyminėms (o daugiausiai mergoms) pasiskundimus, kad kenčia didelius vargus, kokių niekas kėsti negali, nes stoka vėgaidų, nepatinkamas valgis ir kitoki nepatogumai, ypač dėlei vasaros karščių, nepakenčiama. Dėlei tokių pasiskundimų, kariška valdžia įvedė aštrią cenzurą, per kurią turi eiti kareivių rašomi ir jų gaunami nuo giminių laišškai.

SUSPENDAVO BEVIELINI TELEGRAFA.

NEW YORK, N. Y. Union Telegraph Co. paskelbė, kad iš Sayville, N. Y. vedantis į Vokietiją bevielinis telegrafas valdžios tapo suspenduotas. Priežastis suspendavimo yra tame, kad telegrafo kompanija nestengė užmokėti taksų.

ŠKIRIA \$5,000 ATLYGINIMO.

SAN FRANCISCO, CAL. Miesto morjas apskelbė, kad mieste paskirta 5,000 dolerių atlyginimo tam, kuris nurodys ar sugaus piktadarį, kur anais sykais pametė gatvėje bombą laike ginklavimosi parodos, kur keliolika žmonių užmušta ir daugybė sužeista.

BRANGSTA LAIKRAŠČIAI.

WASHINGTON, D. C. Šiomis dienomis paskelbta, kad visur pabranginama laikraščiai, nežiurint, ar tai dienraščiai, savaitiniai ar mėnesiniai butų. Dienraščių pavieniai numeriai pakyla nuo 1 ant 2 centų. Pabranginimas prasideda su Rugsėjo mėnesiu. Priežasčia laikraščių pabranginimo yra pabrangimas laikraštines popieros. Apskelbimų prekė irgi tuojaus pakils.

PERKA SALAS VAKARINĖSE INDIJOSE.

WASHINGTON, D. C. Oficiališkai valdžios paskelbta, kad Suv. Val. perka tris salas vakarų Indijoje, kuriomis yra: šv. Kryžiaus, šv. Tamošiaus ir šv. Jono. Šitos salas yra labai naudingos Suv. Val. kaip iš kariško, teip ir iš pirklybos atžvilgio.

ATMINKITE LIETUVAI!

Rengkitės prie Lietuvos Dienos, kurią prezidentas Wilsonas netrukus paskirs aukų rinkimui visoj Amerikoje. Būkite prisirengę. Padėkite į šalį partyviškumus. Dirbkite visi išvien. Surinktas aukas siųskite į Lietuvą patįs, be fondų tarpininkystės.

ZINIOS APIE LIETUVĄ.

Vokiečių gudrumai.

Vokiečiai gerai apsisistiprinę rusų fronte dabar guli už savo vielos tinklų ir nesibruka, laukia, kuomet rusai insią brukties. Jie nusimano, kad rusai dabar, tai ne pirma; jie sugėbėtų puikiai atremti vokiečių brukimąsi, ypač Rygos fronte. O antra, jaigu vokiečių oficerai ir panorėtų varyti savo kareivius šturmuoti rusų stiprumus, tai vokiečių kareiviai ne dės savo galvas be naudos. Jie tai gerai supranta ir kantriai kenčia savo pozicijose. Vokiečiai dabar išsimanė išleisti kareivius per ankštus vartelius ir kareiviams išėjus, vartelius užkelia. Kareiviai nebegalėdami atgal sugrįžti, turi eiti pirmyn. Tokiu būdu kariaujama daugiausiai pas Dauguvą. Panašiai atsitiko pas Jakobštą: musiškiečiai prisivijo vokiečius net iki vielos tinklo, vokiečiai savųjų neįsileido, taigi anapus tinklo skaudžiai išsimušė rusai su vokiečiais.

Vilnius. Vokiečiai per vieną balandžio ir pusę geg. mėn. pasmerkė mirtim apie 20 žmonių. Einančiame iš Vilniaus vokiečių valdiškame laikraštyje komendantas paskelbė, kad 14 mirtim pasmerktųjų jau nužudyta. Visi nužudytieji kaltinta šnipinėjime ir riausių kėlimo agitacijoj.

Baudos. Už netikusį batų pristatymą kariuomenei intupdyta kalėjimui trejiems metams: Janis Netš ir Mejeras Milneris. Urnuos Rygos apskrįčio tiesos pripažinimo kaltais, kad vieton gerų batų yra pasiuve batus su popieriniais padais ir menkais aulais. Batų buvo užsakyta 500 porų, bet pristatė 20 vas. 1915 metų 13 porų. Netui ir 4 poras Milnerui, batai buvo pripažinti netikusiais. Apgavikus gynė žinomas Rygoje advokatas Šablovskis, stengdamas pryrodyt, kad kaltininkai netyčiomis buvo netikusius batus įteikę kariuomenei. Tečiaus teismas su apgynėju nuomone nesutiko, tiklta išteisino Janio Netšo tėvą Teodorą.

Žydai varoma iš Ukmergės. Tas pats "B.V." sako, kad vokiečių valdžia išsiuntus iš Ukmergės apie 4000 žydų. Išsiūsta daugiausia neturtingieji. Iškelia žydus iš Ukmergės dėlei stokos maisto.

("Rygos Garsas.")

Trumpa Peržvalga.

Laikraščiuose skelbiama, kad Suv. Valstijų kongresas užgyrė rezoluciją, pagal kurios pripažinta Amerikos lietuviams diena rinkimui aukų nukentėjusiems nuo karės lietuviams. Dabar, kongresui užgyrus šią rezoluciją, lieka tik prezidentui Wilsonui paskirti dieną. Nors laikraščiuose ir nėra aiškiai pasakyta, bet lieka manyti, kad šis kongreso užgyrimas benebus tai vaisius Newarko lietuvių pasidarbavimo.

Taigi dabar amerikiečiai, lietuviai, turėtų visus savo ypatiskumus pakabinti ant tvoros ir rengtis prie au-

kų rinkimo. Ar jie padarys tą, ateitis parodys.

00-0-00

LSS. sekretorius apskelbė "ultimatum" sanjungos nariams, kurie norėtų prigulėti prie ALTS. Pagal ano apskelbimo, jaigu kurs iš sanjungos narių pristotų prie ALTS., tas nustoja tiesu LSS.

Nekurie laikraščiai piktinasi šituo "ultimatumu", bet tas bereikalingu, nes LSS. sekretorius pasielgė gana logiškai. LSS. politiška partija ir jos nariai priešingai tautai (patys budami tautos vaikais), kuomet ALTS. irgi budama politiška, eina prie savo tikslo, rupindamasi tautos reikalais. Ir jaigu žmonės nori prigulėti prie tautos rėmėjų kaip ir prie tautos neprietelių, tad kam nauda gali būti iš tokių žmonių, tokių narių, kurie nori tarnauti dviem dievačiam. Iš tokių narių tik blėdis draugijoms, į kurias priklauso nariais ypatas, kurios priklausu su blogais tikslais, arba priklausu visai neturint supratimo, kam jų priklausymas ten reikalingas. Ir LS S. sekretorius, pagrūmodamas savo paskelbimu, pasirodė sveikai protaujančiu žmogumi. Sandarai reikalingi nariai, kurie skaitosi nariais savo tautos, o ne jos darkytojais.

00-0-00

Tautos Taryba šaukia lietuvių suvažiavimą, kad pasitarus apie Lietuvos atstatymą po karėi. Suvažiavimui vieta pakirta So Bostone, Mass., 28 ir 29 dieno-se Rugsėjo.

Atsišaukimo mintis yra gera ir suvažiavimo tikslas gali būti pagirtinas, kadangi apie Lietuvos ateitį pradėti rupintis jau labai laikas. Pas mus yra paprastu dalyku, kad iš anksto apie nieką negalvojama, tik laikui prisėjęs, kada jau reikia imtis prie aktyviškojo darbo, pamatoma, kad veikti negalima, negalima dėlei įrankių neturėjimo. Ir kada darbas laukia, tada puldinėjama į visas puses, įrankių įšiekant ir beįšiekant pradėdama bartis, vaidytis, o darbo nėra kam nuveikti. Todėl Tautos Tarybos šaukiamas suvažiavimas yra pageidaujamas, kad iš laiko prisirengus prie tikslo ir todėl jam linkėtina kuogeriausių pasekmių, nors iš anksto galima abejoti, kad tas suvažiavimas galėtų kad daug aptarti vien delto, kad suvažiavimas galės atvykti nedaug pasiuntinių dėlei nepatogios vietos. Ir kas žin kas tuos suvažiavimus tempia vis į tokias užkampes.

Beje. Kasžin dėl kokio panikinimo panašių suvažiavimų pasaulimuose vis dar priduriama: "Kviečiame visus, be tikėjimo ir pažiūrų skirtumo." Iš praktikos, kur žinome, kad panašiuose suvažiavimuose ir apsirėškia didžiausi pasiskirstymai, kurių tik ir statomi ragai vienų prieš kitus. Jaigu norima be skirtumo darbą nuveikti, tad ličnyų neužtenka, bet reikia ir tikėti į tą, kas kalbama. O vienok, nors pas mus prie kiekvienos progos kalbama apie beskirtumus, bet daroma kitaip.

J AMERIKOS LIETUVIUS.

TAUTOS TARYBOS AMERIKOJE ATSIŠAUKIMAS.

Baisioji karė, skaudžiai palietusi mūsų Tėvynę—Lietuvą, uždėjo ir ant mūsų Amerikos lietuvių, daug svarbių priedermių. Pirmiausiai turėjome gelbėti savo brolius ir seseris nuo bado ir šalčio. Darbavomėsi, kaip supratome ir mokėjome; nors ir turime visi pripažinti, jog dėl bereikalingų savitarpių vaidų mes tik dalelę tos savo priedermės išpildėme.

Bet štai jau laukia mus kitas darbas. Karė jau nualsino kariaujančias vasltijas: vienoms grėšia badas, kitoms susibankrutijimas—ir taika gali jau nepoigo įvykti. Turime žiūrėti, kad ta taika neužkluptų mus neprišengusius, turime užtikrinti savo tėvynei laisvą, šviesią ateitį ir gerbuvį. Ta priedermė turi būti aiški ypač mums, Washingtono šalies gyventojams, kur piliečiai džiaugiasi iš savo politiškos laisvės ir gerovės.

Bet tą laisvę ir gerovę galės užtikrinti Lietuvai tik sveiki, šviesūs, darbštūs žmonės, gyvenantieji Lietuvoje, ir jų pinigai. Šiuo laiku mažiausia milijonas lietuvių randasi svietur, už rybų savo tėvynės. Vieni išsibarstę po Amerikos miestus ir miestelius, kiti vargsta po plačiąją Rusiją, treti Anglijoj, ar dar kur kitur.

Bet kada Tėvynė—Motina pavojuje, visi jos vaikai turi pulti gelbėti jos gyvybę. Karė daugelį Lietuvos vietų pavertė į tyrlaukius. Godūs kaimynai kėsinasi ant jos žemių. Baisus klausimas stovi prieš mūsų akis: BUTI, AR NEBUTI LIETUVAI ANT ŽEMĖS PAVIRŠIAUS. Ir jaigu po karės išieivi minios negrįš į Lietuvą su sveikomais rankomis, su mokslu ir su pinigais—Lietuvos gyvybė ir ateitis labai bus abejotina.

Tad laikas jau mums pradėti ruoštis į Tėvynės atbudavojimo darbą.

Amerikoje dabar randasi jau nebe šimtai, bet tūkstančiai šviežių lietuvių: profesionalų, amatninkų, biznierių, randasi daugybė pinigų žmonių. Visoje Europoje pratomas po karės didelis ekonominis atgijimas. Apims jis ir Lietuvą. Svetimtaučių kapitalai ir smegenys puls į Lietuvos ukį, prekybą ir pramonę, atsiras Lietuvoje daugybė gerų darbų ir uždarbių. Bet ar bus džiaugsmo Lietuvai ir lietuviams, jei viską apims svetimi? Su svetimais žmonėmis eis ir svetima dvasia, svetima kalba ir papročiai. Taigi, kad neįvyktu visiškas o paskui ir tautinis Lietuvos pavergimas, mes turime tuoj po karės sutraukti į krūva visas savo įjegas ir Lietuvos žemę, pramonę ir prekybą imti į savo rankas. LIETUVA-LIETUVIAMS! — štai mūsų pirmasis obalsis.

Lietuvių Draugija Rusijoje jau pradėjo ruoštis prie to darbo. Kaip tik karė pasibaigs, ji išplės savo išganingą veikimą po visą Lietuvą, kad ją atstacius iš griuvėsių, kad pakėlus Lie-

tuvos ukį, pramonę ir prekybą.

Bet tada Lietuva ir pasigės savo išieivių, sunų ir dukterų. Išieivai grįž su savo pirigais, jaigu žinos, kad ten Lietuvoje tinkamo darbo gaus ir gerą vietą savo pinigams. Tad čia reikės tiktai geros organizacijos, kuri surišų Lietuvos pastangas su mūsų išieivijos pajiegomis ir kuri kiekvienam galinčiam grįžti po karės į Lietuvą, nurodytų vietą jo darbu ir pinigams.

Turime netrukus bendromis pajiegomis sugalvoti gerą planą visam veikimui šioje srityje ir užmegsti darbo pradžia. Čia daug ko gero galės sumanyti ir patarti mūsų gerbiamieji amatninkai, biznieriai, pramoninkai, finansistai, profesionalai, arba ir šiaip jau šviesūs darbininkai. Tik reikia visiems suvažiuoti ir pasitarti.

"Tautos Taryba Amerikoje" šiuomi kviečia ir suvažiavimą—del pasitarimo apie Lietuvos atbudavojimą—visus, kuriems tas atbudavojimas rūpi ir kurie nors prie to atbudavojimo galėtų prisidėti, visus be skirtumo ličny, tikėjimo ir pažiūrų.

Suvažiavimas įvyks S. Bostone 28, 29 rugsėjo mėn. šių metų, tuojaus po L.R.K. Federacijos Kongresui.

T. TARYBA AMERIKOJE.

P. S. Visokias tame dalyke pastabas, patarimus ir pranešimus prašome siųsti vardu T. T. sekretoriaus kun. F. Kemėsio,

50 W. 6-th Str.,

So. Boston, Mass.

Lietuvių Dienos dėlei.

Vietos lietuvių pildantis Komitetas, gauti nuo Suv. Valstijų prezidento "Lietuvių Dienos" paskyrimą aukų rinkimui nukentėjusiems nuo karės Lietuvai, Liepos 25 d. laik savo nepaprastą susirinkimą Willkes Barre, Pa., ir padarė šiokius nutarimus:

1) Pranešti Amerikos Lietuvių visomenei, per jų organizacijas ir spaudą, kad p. John J. Casey, kongresmonas iš Willkes Barre, Pa. atstovaujantis Luzerne Co., viršminėto Komiteto prašomas, įnešė į Kongreso žemesnįjį butą (House of Representatives) bill'į, idant paprašius Suv. Valstijų prezidento paskirti dieną, kurioje butų renkamos aukos visoje šalyje nukentėjusiems nuo karės Lietuvai, ir kad Kongresas tam sumanymui pritarė. Tokiu būdu mes, lietuviai, turėsime savo dieną, ir Suv. Vals. Prezidentas, kaip p. J. J. Casey pranešė, netrukus ją paskirs.

2) Pakviesti Amerikos Lietuvių organizacijų valdybas, atsiusti delegatus, pasikiriant po vieną delegatą nuo kiekvienos organizacijos ir ekstra susirinkimą Centralio A. L. Komiteto sudarymui, kuris tvarkytų Lietuvių Dienos rinkliavą. Vietos Komitetas pasižada dalyvauti susirinkime, atsiųsdamas du delegatus.

3) Susirinkimo vieta, centraliausia, pasiulyti Willkes Barre, Pa., o laiką—Rug-

pjučio 17 d. 10 val. ryto.

4) Idant butų didesnis Amerikos visuomenės pasiūlymas, patarti susirinkimui paprašyti Am. Raudonojo Kryžiaus Draugijos, kad apsiimtų paimti į savo globą amerikiečių surinktus pinigus, kol Centralis Komitetas, pasibaigus aukų rinkimui, nepareikalas jų nušiuontimui į Lietuvą.

5) Kreiptis į Am. žymesniųjų miestų Vaizbos Draugiją (Chamber of Comorce) paprašant jos, kad priimtų surinktus vietoje pinigus ir ir siuntinėtų juos A. Raudonamjam Kryžiui.

6) Patarti busimam C. A. L. Komitetui, atsišaukti į Kongresmonus, Senatorius, Federalio Augščiausiojo Teismo narius ir kitas žymesnias ypatas, paprašant jų pritari Lietuvos reikalui.

7) Žinių paskleidimui apie Lietuvių Dieną, kreiptis į Suv. Valst. laikraštiją (Associated Press).

8) Atsišaukti į tai, kad iki laukiamai Lietuvių Dienai greičiausiai lieka nedaug laiko, nutarta paraginti A. Lietuvių visuomenę veikti tuojaus, išvieno ir nepaisant didelių formulūmų.

Su guodone

J. S. Lopatto

Pirmininkas.

Kun. V. Dargis,

Sekretorius.

Čėdykime uždarbi.

Dabartiniais laikais, Suvienytose Valstijose, fabrikuose dirbama gana smarkiai. Darbininkams darbo netruksta. Nekuriose vieto-se darbdaviai įšiekio darbininkų per agentus, siulydami nemažas algas. Darbininkų daugiausiai truksta mažose miestuose, ypač geležies fabrikuose. Gana daug darbininkų reikalauja prie ukių darbų, kur mokama nemažos algos ir duodama valgis. Teip-gi visur darbininkams algos yra keliamos, kur dabartiniu laiku paprastas darbininkas gali uždirbti nuo 2.50, iki 3.00 dol. už 10 valandų darbo dienoje.

Kaip rodosi, laikai geri ir šiadien stiprus darbininkas gali pasinaudoti savo darbu, paimdamas didesnę užmokestį. Teisybę sakant, pragyvenimas dabar yra gana brangus; vieno žmogaus pragyvenimas atseina 25 dol. į mėnesį, prietam drabužiai ir-gi gana augštoj pre-kėj. Bet dirbant pilnai ir gaunant didesnę užmokestį, galima savo darbo pelno dalelį sučėdyt ateičiai. Darbininko ateitis nėra užtikrinta, kad jis galėtų toj ar toj dirbtuvėj dirbt ir jam bus ten ant visada darbas ir pelnas pragyvenimui. Ne. Šiadien dirbi čia, bet rytoj darbdavis atstatė nuo darbo ir eik sau įšiekot, kol vėl kur gausi. O jai fabrikuose darbai sumažėja, paleidžia darbininkus nuo darbo ir, kad darbo gavimas nėra galimas, tai tokie darbininkai, kurie neturi sučėdyję centą geresniam laike, turi kęst vargą ir skurdą. Bet kurie dirbdami pirmiau rupinosi del ateinančio laiko, čėdydami savo centus, tokių ir darbu sustojus kitokia vil-

tis.

Mēs, lietuviai darbininkai, turėtume kuodaugiausiai naudotis šiais gerais laikais, dirbti kiek tik galint ir uždirbtus centus čėdyti. Neneškime karčemon, kaip gauname savo užmokesnį, bet dėkim ten, kur ateityje, sunkiuose laikuose, galėtume rasti. Ypatingai dabar, kada musu tėvynėj Lietuvoj baisioji karė naikina musu tėvų ir brolių turtus, kur gal liks tik pustynės, mus privalumas kuodaugiausiai ten siųst pagelbą. Teip-gi kuriems rūpi grįžti į Lietuvą, turi būti prisirengę ir laukt karės pasibaigiant, nes po karėi gal bus kokios atmainos. Gal musu tėvynė Lietuva liks laisvesnė kaip kad pirmiau buvo, su plačiu ir liuosu keliu kiekvienam pargrįžti. Užtaigi, jai mes, lietuviai, busime taupūs ir mokesime naudotis dabartinio darbo laiko gera mokesčia, tai mes, sugrįžę suvargusion tėvynėn, galėsime palengvinti ten gyvenimą. Taigi, dirbkime ir čėdykime.

K. Aksomaitis.

Kazokai.

Berlyno korespondetas, buvęs mušio lauke, stebisi iš kazokų narsumo ir jų taktikos. Pasakoja, kaip kavalerija rusų kariuomenės, susidedanti daugiausiai iš kazokų, po atlikerijos atako, atakuoja priešo pozicijas. Yra tai tikri velniai, sako. Jie staiga raiti leidžiasi į priešo pozicijas ir čia įsibrioę, pridirba daug nuostolių ir sumišimo, o kuomet užpultųjų atyda atkreipta į juos, tada užpuoliku pėkstininkai, nekludomi, sparčiai eina artyn priešo pozicijū. Kazokai-gi suardė tvarką, greit traukiasi atgal ir greit nusėdę nuo arklių, gula į eiles čia jau esančių pėkstininkų ir su jais veikia, arba puola atakan visu smarkumu. Ir jie pirmiausia nepasitraukia, kol savieji prieina arti priešo pozicijū.

Kazokų atakai pradėdami su didelėmis gudrybėmis. Jie leidžiasi link priešo pozicijū, kaip pykčiausi žverys, leisdami arklius visu greitumu, plačiai pasiskirstę. Kuomet yra visai arti savo priešų, nušoka nuo arklių ir prigulę pradėda smarkiai šaudyti. Kuomet užpultieji užimti darbu su kazokais, jų pėkstininkai artinasi visu greitumu. Kada jau pėkstininkai arti, tad jie šoka ant arklių ir kaip viesula greit joja keliais, tyčia paliktis pėkstininkų minioje. Kada kazokai traukiasi pėkstininkų užpakalin, tuomkart pėkstininkai puola ant priešų su durtuvais, o rusų durtuvai yra pavojingesni už durtuvus kitų kariuomenių.

Kazokų arkliai yra teip išmokinti, kad prisiartinus prie užpuolamųjų pozicijū, kazokai sušokus, arklys tuojaus puola ant žemės, gula ant šono, o kazokas už jo pasislėpęs, lyg už barikados, šaudo į priešus. Priėjus laikui, kazokas sušunka, arklys šoka nuo žemės, kazokas greit ant jo užšoka ir akimirkoj abudu išnyksta kaip paukštis greit lekiantis.

Pervėlai.

Oi sugrįžk šviesi saulute, užtekėkie ant dangaus, Apšviesk spinduliais langelį to namelio man bran-

Kur sena matutė mane maža liuliavo, Kur mano miela sesutė saldžiai dainas dainavo, Kur raiboji geguželė sode nuolat kukavo, Kur balandis ant stogelio tupėdamas burkavo. Ten man lengva ant krutinės, gyvent ten buvo

Jaunas dienas, sidabrines, gamta ramin meilumu, Ten dainelė linksmi skamba, piemenelių trimitai, O vėjalis meiliai pusdams, lyg kalbėjo man rim-

—Neapleisk tu tėvynės, brangios šalies Lietuvos, Nes varguose tu prapulsi ir nematysi jau jos. Nemylejau aš to visko ir apleidau ją umai, Dabar gailiai reik raudoti, bet jau yra pervėlai.

Vyturėlis.

Vėjaliui.

Puskie vėjali iš tos šalelės—
Parneškė žinią man nuo mergelės...
Pusdams banguoji tu vandenėli,
Glaudi prie savės ir žolynėli,
Tu tenai uždams žalioj girelėj
Ir lyg čiulbedams ten su paukšteliais;
Tu ten atlankei mielą namelį,
Matai lietuvio sunkų vargelį.
Girdi kaip ten jie gailiai raudoja,
Dėl vargo, bado, labai dėjuoja.
Matai, vėjali, skausmus mergelių,
Kurios raudoja savo broleliu.
Per dienas ilgis, sėd' prie langelių,
Laukia pagįžtant savo broleliu.
Matai mūs brolius kraujuose plukant,
Girdi ten trenksmus kanuolėms užiant.
Skriskie vėjali mano gimtinėn,
Nunešk tėveliams nuo manės žinią,
Kad aš dar gyvas, nors ir neramus,
Skaitau aš jų ten nelaimės vargus.
Sveikink sesutę, jauną brolelį,
Mano mergelei pratark žodelį,
Kad ji, brangiausia, yr' mano miela,
Prie jos yr' širdis ir mano siela.
Puskie vėjali iš tos šalelės
Ir nunešk žinią mano tėveliams....

Vyturėlis.

40 VALANDŲ UGNYJE.

Paveikslėlis iš karės lauko.

(Pabaiga).

suteškėsime į šmotelius. Kaskart vis blogiau ir blogiau.

Sekundinė pauza; tik tiek, kad dar kartą atsikvėpti, nes laiko trumpai; netruks ilgai, vėl pyška granatos į dešinę ir kairę, priešakyje ir užpakalyje, žemės ruksta, tartum prie vulkano, apkasai griuva, jau ir šautuvai lekia; kasžin-kokio šautuvo kulbė pralėkė pro mus ir įstrigo į žemę. Rėkiu kiek turiu spēkos:

—šautuvai į grabė!...

Kareiviai pašoko, griebia už ginklo ir vėl jau guli ant žemės. Valandėlė pertraukos. Žiurių į laikrodėlį. Ta peklška ugnis tęsiasi vieną valandą ir 20 minutų.

Oras mažumu prasiblaivė. Atsistojau ir žiuru per skylę. Del Dievo! Rusai artinasi. Surikau:

—Ugnies!

Ir vėl baubia šuviai. Kulksvaidis čiapat prie manės pyška ir sėja kulksas, tartum bitės lekia pirmyn. Artilerija atsiliepia. Trenksmas, mės vėl gulime ant žemės.

Penkios sekundos ir vėl viskas apsiubta dumais ir dulkių debesiu. Žinau kas dėsis. Mus nori apsupti; jų pėkstininkai kaskart vis arčiau mūsų. Prasideda tragiška scena. Pilasi salvos, mės gulime kniupsti ant žemės. Griebiamės ir valandėlę šaudome šautuvais. Vėl ant žemės, vėl prie ginklų.

Kas gali apsaugyti ir apvertyti tą viską?

Bet šaudome bepertraukos, žemyn, augštin ir vėl žemyn, augštin.

Tas viskas traukiasi iki 3 valandai po pietų. Pertrauka ugnyje. Rusai jau nusilpnėjo, mės dar laikomės. Vienas iš dviejų: Arba rusai nori mus supainioti, suklaidinti, arba jiems pritruko amunicijos. Gal už valandėlės pekla vėl išsivystys. Vienok tu tarpu atsilsėsime.

Troškulys pradeda mus kankinti, bet kenčiame dantis sukandę. Apsidalinome papirosais, kurių dar turėjome šiek-tiek, ir juokavojame, lyg maži vaikai. Prasispriaudžiau ir nusiryšęs prie poručnyko, klausiu:

—Kaip einasi?

—Neblogiausiai! Dievo galybė su mumis, nes ikišiol dar nuostolių neturime jo-

kių.

Baigiant kalbą, padavė man cigarą. Atsilsėjome ir pradėdame nerimauti. Teip traukiasi pora valandų laiko.

Po penktos valandos vakare, šuvių trenksmas vėl prasidėjo. Rusų artilerija susistiprino ir pradėjo veikti. Skaitome: vienas, du, trys, keturi, septyni, aštuoni. Aštuonios granatos ant syk. Žemė dreba, traukiasi tartum nuo skausmo. Mus kelia į viršų. Dabar artinasi prie mūsų. Rusų šuvių pusė puola ties mūsų galvomis, kita pusė užpakalyje mūsų.

Šuviai artinasi kaskart arčiau mūsų. Per valandą nieko neįėjau, tik sunkumą ant krutinės, lupos pilnos smilčių. Kenčiu kiek galėdamas, bet gyvas esu; jaučiu didelį galvos skaudėjimą delei stokos oro. Dairausi, poručnykas ir-gi gyvas, nieko su juom neatsitiko. Šluostomės prakaitą su purvais ir juokiamės. Turime sekundą laiko, bet girdime jau šuvių atžūžant. Slenkame krutine į šalį ir gulame ant žemės.

Prisiglaudę prie sienos praleidžiame salvą. Čia kasžin kas šliaužia prie mūsų: kasžin-koks kareivis iš pėkstininkų pulko. Prišliaužęs, prikimusiu balsu sako:

—Telefonas.

Drebu tarpe kulų lytaus, bet turiu eiti paskui jį

Ištikimas telefono operatorius laiko savo vietą, prisidėjęs taurę prie ausies ir galvą įsmeigęs į smiltis. Gulu šale jo ir paėmęs nuo jo taurę, dedu sau prie ausies.

—Kas čia?

—Batalijonas.

—Bum! Pralėkė granata ir užteršė orą.

—Kas čia? Batalijonas?

—Kas čia?

Išgirdau kelis, silpnai skambančius žodžius vengrų kalba, kurios nesuprantu.

—Kas čia? Šauliai?

Bum! Vėl granata pralėkė.

Dabar jau niekas neatsiliepė iš telefono. Bereikalingai rėkiu į aparatą, niekas neatsiliepia. Suprantu. Granatos skelvdra nukirto telefono dratą. Žinią pasiųsti negaliu.

Rėplomis grįžtu prie poručnyko ir atnešu jam gautą žinią: "Išlaikyti su šaltu krauju". O juk "su šaltu krauju mės ir laikomės"

Grįžtame į savo vietas. Bombardavimas traukiasi iki sutemų. Pradėjo temti, bet ugnis plyštančių granatų ties mūsų galvomis, mus apšviečia. Apie 8 valandą šaudymai nutyla.

Apie 9 val. gatau paliepiamą: "Kompanijai pulko X pakeis kita kompanija šaulių". Apie 10 val. permaina sutvarkyta.

Susiimu savo daiktus ir išeinu iš grabės. Ką mės paisome tų menkučių kulų, kurios zimbija pro mūsų ausis. Einame tolyn į tamsios nakties prieglobą. Priename duobėtas ir akmenuotas vietas. Jau pavojus mums negresia. Dar du tukstančių žingsnių ir jau batalijono komandantura.

Gilioje kertėje dega žvakė, kurios silpnai tvaksinti liepsna apšviečia šetrą. Užsimelduoju:

—P. Podpulkauninke! nužemintai apreiškiu, jog plutonas antros kompanijos sugrįžta iš pozicijų.

—Gerai, vyrai. Gulkite ir išsimiegokite.

Mės negulame, bet tiesiog virstame nuo kojų ir miegame. Niekam neatėjo į galvą mislis, kad ką-nors suvalgyti, ar išgerti šilto vandens. Puolė, kur kam pakliuvo, ar ant akmenų, ar ant medžių apmintų šaknų. Ir miega visi ilgai ir karštai, ilgai lauktoju miegu.....

ŠIS-TAS.

Kansas City, Mo., miesto valdžia įrengė parką, kuriuomi naudotis leidžiama vien moterims. Kiek laiko atgal, New Yorko miestas buvo įtaisęs specialiskus gatvekarius, vien moterims, bet moteris jais nesinaudojo ir karai turėjo būti panaikinti. Benebus tas pats ir su šiuom parku.

Turbut moteris visuomet su vyrais nori dalyvauti.

9 francuzai paėmė 113 vokiečių.

Francuzai nugązdino vokiečius ir tai nepaprastu būdu. Prie upės Somme, prie išlaukinio forto prie kaimo Biaclies, kur vokiečiai buvo gerai apsikę ir fortą apvalde, ištiko mušis ir bombardavimas iš francuzų pusės, kad fortą atėmus. Vokiečiai buvo pilname veikime, kulksvaidžiai jų veikė visa jiega. Tad vienas francuzų oficieras susėkė, kad jų bombardavimo fortas vienoj veitoj yra dikčiai apdaužytas. Pasiėmęs su savim kitą oficierą, du seržentus, vieną kaprolą ir keturis kareivius, nušliaužė per dideles žoles į tą vietą, kur fortas buvo apdaužytas, vokiečių nepatmyti. "Pirmyn, ant durtuvų!" Suriko teip, du oficierai ir seržentas staiga šoko į forto vidu ir iš čia pradėjo leisti į vokiečius rankines granatas, be perstojimo šaukiant: "Vyrai pirmyn! Ant durtuvų!" Kiti likusieji francuzai, gulėjo žolėse, kad bandymams nenusisėkus, galėtų pabėgti.

Vokiečiai teip staiga užklupti rankinių granatų ir baimingų šauksmų, teip nusiminė, kad net nepamislijo, kad reikia gintis. Ir kada vienas iš jų krito pervertas revolverio kulkos, paleistos francuzų oficiero, nusiminė visi ir pradėjo lipti laukan iš apkasų ir mest ginklus ant žemės, pasiduodami francuzams nors tų čia dar nebuvo. Pamatę tai francuzų oficierai, šoko iš pasislėpimo vietos, tiesiog prie vokiečių, šaudydami į juos iš revolverių ir mesdami rankinėmis granatomis. Vokiečių oficierai pradėjo nervuotis, matydami, kad jų kareiviai, vieton gintis, bėga iš apkasų ir meta ginklus. Bet tuomsyk iš žolių išlindo ir tie šeši kareiviai francuzai, kurie buvo pasislėpę, atstatę šautuvus pirmyn. Pamatę tuos kareivius vokiečiai, patikėjo, kad užpakalyje yra didesnis francuzų buris ir nieko nelaukdami, metė ginklus ir iškėlė rankas, visi pasidavė. Tuojaus apšoko francuzai ir krykštaudami nusivarė suviltuosius vokiečius, kurių viso buvo 113.

JUOKELIAI

TEISINGAS VAIKAS.

Jonuk, ar mėgsti vaikščioti mokyklon?

Jonukas:-- Teip. Aš mėgstu eiti į mokyklą, mėgstu eiti ir iš mokyklos, bet tik nemėgstu mokykloje sėdėti.

ATVIRUMAS.

—Na, brangiausia, dabar tai visas pasaulis apie mane kalbės.

—Kas atsitiko?

—Nusisėkė viena iš sunkiausių operacijų.

—Tai gaila, kad nežinėjau tos pasekmės pirm šešių metų.

—Ką tas reiškia?

—Tamista butum išgydęs mano pirmąjį vyrą.

POROJE.

Pati:-- O! mirtie, atėik greičiau ir pasiimk mane.

Vyras:-- Viešpatie! Iš-klausyk prašymą savo vaiko.

T. NEURA BUČERNĖ IR GROSERNĖ

Daugumas mūsų lietuvių ikišiol negalėjo pas mus atsilankyti dėl tolimo atėjimo. Bet dabar mės, norėdami kuogeriausiai patarnauti, pradėjom visokius orderius pristatyti į namus. Galite įduoti orderius per mūsų važiuotoją arba atsilankę į mūsų krautuvę. Mės visados stengsimės sanžiningai patarnauti mūsų kostomerius. Prekes darysime kuogeriausias, tavorą duosim kuogeriausiai. Brangūs broliai ir seseris nepamirskite mūsų krautuvės. Ateikite ir pabandykite, o tasyk persitikrinsite, jog ką šneku yra gyva tiesa.

2202 HAMILTON AVE.

Cuy. Central 1781-L

THE ST. CLAIR AVE. SAVINGS & LOAN CO.

ĮKORPORUOTA PER OHIO VALSTIJOS VALDŽIA.

Už padėtus pinigus mokame penktą nuošimtį nuo dienos padėjimo iki dienos atėmimo.

Taipgi taupymą galima pradėti nuo vieno dolerio (\$1.00) ir aukštyt.

Viršminėta banka siunčia pinigus į visas dalis svietė. Parduoda laivakortes ir money orderius. Apsaugoja nuo ugnies namus ir namų rakandus. Atliekame rejeentališkus reikalus. Perkame ir parduodame namus ir lotus. Skoliname pinigus ant savasčių (property) ant lengvų išlygų.

BANKOS VALANDOS:

Nuo 8:00 ryte iki 9:00 vakare.

THE ST. CLAIR AVE. SAVINGS & LOAN CO.

2006 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio. Prospect 953 Central 6488

"DARBININKAS"

Tinkamiausias lietuviams laikraštis yra "DARBININKAS". "Darbininkas" eina utarninkais ketvergais ir subatomis. "Darbininkas" paduoda daug žinių iš darbo lauko, apie unijas, apie darbininkų judėjimą. "Darbininkas" paduoda daug straipsnių, naudingų darbininkams pasiekaitymų, rašytų pačių darbininkų. "Darbininkas" paduoda svarbiausius nuotikius visame pasaulyje, indomiausias žinias ir žingėidžiausias atsitikimus. "Darbininkas" visuomet turi smagių, gražių eilių, dailių vaizdelių ir apyskaičių. "Darbininkas" visuomet turi viso to, kas darbininkui svarbu, naudinga, indomu ir suprantama. "Darbininkas" nuolatai išleidinėja knygelę, kurios dailumu, gražumu, turiningumu, pigumu viršija visas išleistuves. Skaitykite ir platykite "Darbininką" ir jo leidinius. Prenumeratos kaina: tris kartus savaitėje metams \$3.00; pusmečiui \$1.50; vieną kartą savaitėje, užsiskant tik subatinius 8 pusl. numerius, metams \$1.50, pusmečiui 75c. ADRESAS: "DARBININKAS" 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

"DRAUGAS"

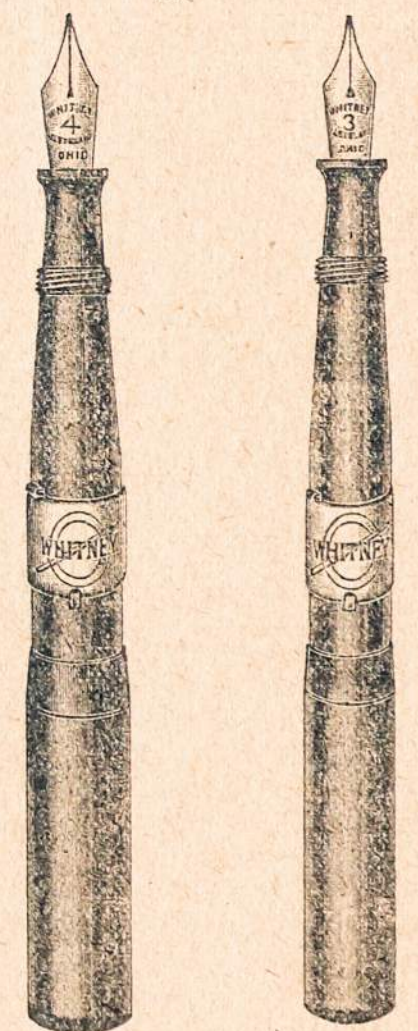
Vienintelis pigiausias lietuvių katalikų DIENRAŠTIS "DRAUGAS" duoda daug žinių iš karės lauko, pasakoja, kas dedas nelaimingoje mūsų tėvinyje Lietuvoj, skelbia įdomiausias atsitikimus iš viso pasaulio. Žinios paduodamos kuogerčiausiai. "DRAUGAS" remia, stiprina lietuvių katalikų draugijas, rūpinasi jų reikalais. "DRAUGAS" kelia tautišką susipratimą, platina katalikišką lietuvišką kultūrą. "DRAUGAS" rašomas aiskia ir visiems suprantama kalba. "DRAUGAS" metams tekaštuoja tiktai \$3.00., pusei metų \$1.75. Chicagoje, siunčiant pačta \$4.50. Nuo vaikų ir nuo agentų perkant atskirais numeriais po 1c. — Užrubežyje "DRAUGAS" dienraštis metams \$6.00. "SAVAITINIS DRAUGAS" Metams kaštuoja \$1.50. Visokiais reikalais kreipiantis adresuokite: Draugas Publishing Co. 1800 W. 46th St. CHICAGO, ILL.

"Santikos" Agentai.

Pas kuriuos galima visados užsisakyti "Santiką" ir užsimokėti prenumeratą. BENTLEYVILLE, PA. B. A. Matukonis, P. O. Box 268. HOMESTEAD, PA. M. Vaikšnoras, 411 Ann St., SHENANDOAH, PA. T. P. Križanauskas & Co. 102 East Centre st., BROOKLYN, N. Y. M. A. Milukas, 416 Hooper St., NORWOOD, MASS. K. Vesula, 1160 Washington St., NEW BRITAIN, CONN. Vac. Gilevičia, 20 Star Street.

"AUKŠINĖS PLUNŠ NOS"

Laikančios savyje rašalą, yra dabar plačiausiai vartojamos ir tai vienas iš parankiausių rašamųjų įrankių. Todėl visi jas ir perka. Bet jei nori turėti tą parankųjį dalyką, niekad nebandyk pirkinėti pigių, kurios yra parduodamos po 25c., 50c., \$1.00 arba, kad ir \$1.50, nes bus veltas pinigų išmėtimas ir tos plunksnos niekad gerai rašyti negal, nes jos padarytos tik dėl apgavystės. Ir todėl norėdamas turėti gerą plunkną, nepirk pigesnės, kaip \$2.00 ir tai tik šios kompanijos, nes begyje 3 m. daug esome mės jų parda-ve ir visi mūs viengėnčiai kostumieriai yra patenkinti ir užganėdinti.

GAUNAMOS "SANTAİKOS" KNYGYNE 2120 ST. CLAIR AVE.

Skaitykite ir Platinkite Katalikišką Savaitraštį

"ŽVAIGŽDĖ"

"ŽVAIGŽDĖ" yra seniausias lietuvių katalikų laikraštis, 16 pusl. didumo suteikia įvairių žinių iš Amerikos ir viso pasaulio gyvenimo. METAMS ATSIENA TIK \$2.00.

Korespondencijas ir pinigus siųskite šiuo antrašu:

"ŽVAIGŽDĖ"

3664 Richmond Str., Philadelphia, Pa.

VIETINĖS ŽINIOS

Atminkite Lietuvą!

Clevelando lietuviai privalo rengtis prie Lietuvos Dienos, kurią prez. Wilson netrukus paskirs aukų rinkimui visoje šalyje.

Rengkitės prie darbo. Užmirškite ypatingumus. Naudokitės iš progos, kuri daugiau nepasitaikys.

Atsilankys didelis svečias. Pradžioje ateinančios savaitės, Clevelande viešės p. R. Karuža, lietuvių gerbiamas kaip geras lietuvis ir pirmininkas Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros.

P. Karuža atlanko didesnes lietuvių kolonijas, kur yra Sandaros kuopos, Sadaros tikslu. Sutuom tikslu keliauja Chicagon, tad prie progos atlankys ir mūsų koloniją.

26 d. Liepos atsibuvo susirinkimas Clevelando Lietuvių Draugijų Sanryšio, kuris lietuvių vadinamas centru. Susirinkime priimta ir užgirta šie įnešimai:

1) Išleisti Clevelando lietuviškų draugysčių, kurios priklauso prie sanryšio, istoriją.

2) Draugysčių (kurios priklauso prie sanryšio) nariai, kad nelaikytų įnamių (burdingerių) tokių, kurie nepriklauso bent prie vienos pašelpinės draugystės, nes numirus tokiam nariui, tankiai pasitaiko kėblumai, kad reikia daryti kolektos jų palaidojimui ir sušelpimui likusių po jais šeimynų.

3) Kad lietuviai pasi-skirtų vieną iš miesto knygynų, kuriame būtų lietuvių skyrius, kuriami lietuviai užlaikytų lietuvių, kurs vakarais ten galėtų lietuviams suteikti reikalingas informacijas, ir

4) Kad visos draugystės, priklausančios Sanryšyje, be įžangos įleistų į savo vakarus, kuriuose imama apmokama įeiga, reportierius dabar einančios "Santikos" ir vėliaus eisančios "Dirvos", kad iš tokių vakarų žinios galėtų patekti į minėtuosius laikraščius.

J. J. Žilinskas.

Išliko skandalas, kada miesto majoras pradėjo tyrinėti vietas, kuriose lošama iš pinigų. Pasirodė, kad profesionališkai loškai be jokios baimės varo savo amata, yvairiais būdais išviliodami lengvatikių pinigus.

J. J. Žilinskas.

naikinti lošimo vietas, policijos viršininko prisakyta policistams neareštuoti nieko, tik gražumu taikytis su loškais.

Karščiausią naktis buvo pereitoj nedėlioj, iš 30 į 31 d. Liepos, nes 1 valandą vidurnakčio, termometras rodė 98 laipsnius pagal Fahrenheitą. Dauguma žmonių nakvojo ant stogų, kiemuose ant žemės ir sklepuose. Mieste pritruko ledo ir todėl ledo prekė pakilo 3c., bet ir už tokią prekę sunku buvo gauti.

Lietuviai, atkreipkite savo atydą ant politikos. Rugsėjo 8 dieną šių metų, bus teip vadinama "Primary" diena. Tą dieną kiekvienas pilietis turi prisirengti sąžiningai ir atiduoti savo balsą už tinkamiausią ypatą, kuri eina ant kokio urėdo, nes nuo jų tinkamumo mūsų gerovė priklauso.

Toje dienoje, kiekvieno lietuvi šios šalies piliečio yra pareiga butinai balsuoti už bent kokį kandidatą, einantį ant urėdo. Už ką balsuoti? Už ypatą, kuri yra daugiau ir geriau tinkanti tam urėdai, nežiurint kokios partijos savo kandidatūrą stato, visuomet geras pilietis žiuri į ypatą, o ne į partiją, nes nuo ypatos viskas priklauso; kiekvienas geras pilietis stato ypatą pirmoje vietoje, o partiją antroje.

Tankiai girdėti kalbant, jog jis nepažįsta nė vieno kandidato, pertai jis negali balsuoti, nes jis gali atiduoti savo balsą aš netinkančią ypatą. Toks išsikalbėjimas netik yra blogas, bet ir blėdingas tam pačiam piliečiui kaip ir šaliai; toks pilietis nusideda prieš tą šalį, kurios piliečių jos yra, nes toks išsikalbėjimas nuo balsavimo, palieka blogas ypatas urėdininkais, nesulauko tuomi blogos ypatos, bet greičiau jas išrenka į urėdus, nes kuodaugiau sumažini skaitlių balsų, tuo lengviau blogai ypatai yra tapti išrinkta į urėdą.

Bet jaigu pilietis gali atiduoti savo balsą už blogą ypatą, nežinodamas, tai jis gali nežinodamas pataikyti ir gerą ypatą, už kurią jis atiduoda savo balsą.

Tad kiekvieno piliečio yra priderystė buti nariu bent kokios politikinės partijos, kuri jam geriausia išrodo ir patinka.

Jaigu nežinai kandidato vertės, tada balsuok už savo partijos kandidatą. Kas gali balsuoti? Visi šios šalies piliečiai, kurie yra išbuvę vienus metus Ohio Valstijoje, 6 mėnesius Cuyahoga paviete, 3 mėnesius Clevelande ir 30 dienų skyriuje (precincte), ims dalyvumą balsavime. Geriausia balsuoti anksti išryto, nes tuomi laiku žmonės nėra įsikarščėlavę, pertai yra mažiau nesupratimū.

Imkime dalyvumą politikoje ir mokinkimės suprasti kas yra politika. Nuo politikos priklauso mūsų laisvė, nuo laisvės gerovė. Taigi, jaigu norime kad būtų gerai mums, tai mes lavinkimės politikoje. Politikoje lavintis galima vien prigulint prie politikinių draugijų.

J. J. Žilinskas.

VIENATINĖ Clevelando Lietuviška Namų ir Paskolos Draugystė-Banka

Įkorporuota per valdžią valstijos Ohio Vasario 2 d. 1909 metų. PAMATINIS KAPITALAS (STOCK) \$250,000.00. Parduoame sėras kaina \$100.00 ant lengvų išmokėjimų, po 25c. kas savaitė, kur atneša ne mažiau kaip 6 nuosimti.

Draugystės Kurios Turi "Santika" už Organą.

Valdyba Dr. D.L.K. Vyteuto Gvardijos, po priegloba sv. Petro. Cleveland, Ohio. Pir. J. VERSIAČKAS, 8123 Korman Ave. Vice-pirm. F. SAUKEVIČIUS, 1115 E. 68th Str. Nut. raš. S. BINKIS, 615 E. 97th Str. N. E. Iždo raš. A. REMEIKA, 8024 Sovinski Ave. Iždin. M. SAUKEVIČIUS, 3815 Kelly Ave.

M. GRUODIS, 2011 Hamilton Ave. Mėnesiniai susirinkimai atsitūna kiekvieną mėnesį, ketvirtą nedėlioį, 2 val. po pietų Knaus sveicatėje, 6131 St. Clair ave.

Valdyba Lietuvos Sunų Karoivų sv. Kazimiero Gvardijos Cleveland, Ohio. Pirmin. J. MAKSIMAVYČIUS, 1542 E. 36th Str. Vice-pirm. F. BARANAUSKAS, 1418 E. 27th Str. Nutar. rašt. J. POVLONIS, 5915 Dibble Ave. N. E. Fin. rašt. CIP. SELICKAS, 6202 Heisley Ave. S. E. Iždin. J. MISKINIS, 1532 E. 32th Str.

KARIŠKA VYRIAUSYBĖ: Kapiton. J. RAKAUSKAS, 7028 Superior Ave. Oficialiai: P. ŠARKAUSKAS, 1901 E. 55th Str. J. MAKSIMAVYČIUS, 1542 E. 36th Str. J. SUTKIS, 1083 E. 79th Str. J. URŠAITIS, 1448 E. 23rd Str. J. GAIDELIS, 1402 Oregon Ave. Signalistas, J. SALČIUS, 1399 E. 41st Str.

Valdyba Draugystės sv. Kazimiero Karalaicio Norwood, Mass.

Pirmin. JURGIS VERSIAČKAS, 1184 Wash Str. Vice-pirm. STAN. VERSIAČKAS, 19 Hartford Str. Prot. sekr. ADOL. KAVOLIAUSKAS, 1167 Washington Str. Fin. sekr. JON KAVOLIAUSKAS, 13 Luis Ave. Iždin. JUOZAS AKUNEVIČIA, 23 Dean Str. Maršalka JONAS VILKIŠIS, 1162 Washington Str.

Didelis Bargėnas. Parsiduoda labai pigiai 2 familijų namas. Prekė tik 2,800. Ant 72 gatvės, arti Superior. Kreipkitės prie: A. RAŠIMAS, "Santikos" Office.

REIKALAVIMAI. Reikalaujame vaikinų arba merginų, mokančių arba ir mokintis prie moteriškų drabužių siuvimo. Puikiausios išlygos. Kreipkitės tuoj: JUOZAS BINDOKAS, 1192 E. 79th Str. Telefonas Princ. 2820-L

Reikalaujame kriaučių prie sijonų siuvimo, ant sanvačių (week work) ar šmotų (piece work). Gera užmokestis. Kreipkitės šiuo antraštu. VINCAS BRAZAITIS, 1306 E. 68th Street.

Reikalaujame darbinko į bučernę. Turi gerai mokėti bučerio darbą ir, kad būtų apsiapinęs su išvežiojimu orderių. Kreipkitės: T. NEURA, 2202 Hamilton ave.

Parsiduoda namas, dėl dviejų šeimynų, po 7 kambarius. Maudynės, porčiai ir kiti parankumai. Didelis lotas. Ant 43 gatvės, tarp Payne ir Superior. Kreipkitės: L. BEDNARSKI, "Santikos" Redakcijon.

Draugijų Reikalai. Susirinkimas Vyčių 25-tos kuopos Atsibus panedėlyje, 7 d. Rugsėjo, 7:30 vakare, Columbia svetainėje. Nuosirdžiai kviečiama visus narius atsilankyti.

I. Sakalauskas, rašt.

Jeį Trokšti Apšvietos

ir sveiko maisto savo protui, tai slaptai dvivaitinį elustuota jaunimo laikraštį "VYTI". "VYTI" yra vienatinis ir pirmutinis jaunimo laikraštis Amerikoje. "VYTYJE" turia geriausi raštai mūsų jaunu rašytoju, literatu ir studentu. "VYTYJE" rasi žinūsi iš Amerikos bei Lietuvos jaunimui gėvėnimo. "VYTI" leidžiamas tautiškoje-katalikiškoje divasioje. "VYTI" leidžia Lietuvos Vyčių organizacijai. Metama "Vyti" kainuoja \$1.50, pusmėnu \$1.00. Vyčių organizacijos nariams "Vyti" siunčiamas už mėnesinį mokesčis. Pristūnk savo antraštą ir už 2c. krauce ženkli, o vienu numerį pažūrėjimui prisilūstine veltui. Visais reikalais kreipkitės šiuo antraštu: "VYTI" 731 W. 18th Str. Chicago, Ill.

DR. J. ZWICK, LIETUVIŠKAS GYDYTOJAS.

1935 St. Clair Ave. N.E. (Ant kampo St. Clair ir East 20 gatvės) Ant Pakilio Aptiekos. OFISO VALANDOS: Ryte: nuo 9:30 iki 10:30. Vakare: nuo 5 iki 7:30. TELEFONAI: Cuy. Centr. 4236. Bell Prosp. 979. Gyvenimo Telefonas: Princ. 1658-R

"SANTAİKOS" SPAUSTUVĖ

ATLIEKA VISOKIUS SPAUDOS DARBUS. Mūsų SPAUSTUVĖ Spaudina knygas, konstitucijas, plakatus, cirkulirus, visokias knygtas, laikikams antgalvius, kupertus, tildeus, vietines kortelees ir t.t. Atliekama gerai, greitai ir nebrangiai. Siųsdami užsakymus adresuokite šitaip: P. SZUKYS 2120 St. Clair Ave. N.E. CLEVELAND, O. TELEF. CUY. CENTRAL 1847-K

"SANTAİKOS" KNYGYNE

Naujos Knygos.

Parankiausias budas vokiečių kalbai pramokti. Prekė 35c. Elementorius ir vaikų skaitimeliai. Prekė 25c. Mokykimes rašyti. Parankiausia knygtė pramokti gražiai rašyti. 25c. Daktaras kišoniuje. Su daugybe daktariškų receptų. 75c. Kišininis žodynulis, labai paranki knygtė mokintis angliskos kalbos 50c. Klausimai ir atsakimai, kaip išsiminti ukėstis popieras. 15c. Gyvenimai Sventuju. Skaitymai dėl kožnos dienos su paveikslais. Skuros apdarais, anknyšės literos \$5.00. Teipgi didžiausia sankrova visokio turinio knygu: pasaku, istoriju, Bibliju, angliskos kalbos rankvedžių ir rankvedėlių, žodynų, puikiausiu maldaknygių, kryžėlių ir kitokių religijų reikmenų ir t.t. Taipgi įvairiausių rašymu dalykų ir visokių popieru. Kuomet reikalaukite, kokių nors knygu, malonėkite kreiptis šiuo antraštu. "SANTAİKA" 2120 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio

PIGIAI! PIGIAI!

Parsiduoda pečias, stalias, rašymui stalis ir visi gazo fikėriai, tik už trečdalį prekės. 1574 E. 36th Str.

Ar nori, kad tavo drabužiai švurus būtų ir ilgai išlaikytų

ir kad tavo kambaris nebutų užverstas nereikalingais drabužiais. Jeigu teip tai nusipirk skrynę - Trunk. Pas mūs didelis pasirinkimas ir pristatome į namus. Vyriškos ir moteriškos drabužės pirk geriausia mūsų DRAPANŲ KRAUTUVEJ ŽITKEVIČIUS & PALONIS CO. 2012 ST. CLAIR AVE. CLEVELAND, OHIO.

V. DEBESIS. Talo Namus ir Popieruoja Kambarius. Teipgi užlaiko ant pardavimo kambarių popieravimų popieru, maliavos, aliejaus, sepetų ir t.t. Apraudžia nuo ugnės namus ir rakandus. Prieš pačias Kalėdas atidarysiu krautuve knygų, rašomų dalykų, aikšrimo ir seldumynų. 1396 E. 33 Str. ir Sonora Ave. Cuy. Central 6201-K

Krajava Pirtis. Jeigu nori taip, kaip Lietuvoje puikiai išsivonoti karstame garsu vanta, tai atsilankyk į mūsų PIRTĮ. Atidara kožną dieną nuo 12:00 dienos iki 12:00 nakties. Subatoma per istia nakti. Serečios dėl moteru. Galima susikalbėti lietuviškai, lenkiškai ir rusiškai. Taipgi statome bankas. A. SOGOLOWITZ, 2547 E. 38 GATVĖ. Arti Woodland. Central 2955-W

Jonai, kur-gi tu taip skubiai bėgi? Nagi pas W. WISZNIEWSKI 1024 KENILWORTH AVE. S. W. "Na, ar-gi tu juozai dar nežinai, kad mano rytoj vestuvė, tai bėgu nusipirkt GERŲ CIGARŲ." O-o-o taip, ta ir aš kitokių nė nerukau. Tai labai geri cigarai.

Gerieusios Gyduolės DEWOYNO'S APTIEKOSE 1653 St. Clair Av. Prie E. 17 g. 6502 Fleet Ave., Cor. E. 65th (Tod) Čia dirba lietuvis registruotas aptiekorius - A. ŽAGARAS. 5608 Fleet Ave., Cor. E. 57th. Čia dirba lietuvis registruotas aptiekorius - J. SMALIS. 4052 E. 71st, Cor. Harward 3878 E. 71st, Cor. Lansing Lietuviams pas lietuvius aptiekorius galima gauti teisingus patirimus.

F. DECKER, Gelazies Krautuve. HARDWARE. Rioberinės ir smalinė stogų dengymui popieros. Įvairiausių rūšių maliavos, aliejaus, tarpetino, maliavojimui sepetų ir t. t. ir t. t. Didelis rinkinis Pečių, visokių sudynų, plačiausia rinkinis įvairių įvairiausių dailidėms įrankių ir t. t. ir t. t. 2155 St. Clair Ave. CENTRAL 1785-W

SVEIKATA Didžiausias Žmogaus Turtas. Aš per 6 mėnesius sirgau ir man jokie daktarai nieko negalėjo pagelbėti. Viena ranka mano buvo pritraukta ir ant kojų visai negalėjau atsistoti. Tad mano draugas parnešė vaistų iš APTIEKOS USEVIČIAUS 1172 E. 79th STREET. Ir tuoj man atleido ranką ir per 6 savaites pasilikau aš visai sveikas. Todėl šiūomi išreiškiu p. Usevičiui viešai širdingą padėką ir patariu kožnam, kuriuos amerikoniški daktarai nepagydo, jis jus atitaisys. I. Pogvizda, 14918 Sylvia ave. Cleveland, Ohio.

L. Bednarski Namus ir Barmas. Išmano visokias nejudinamas savastis. Kreipkitės laišku arba ypatingai. L. BEDNARSKI, 2110 Prospect Avenue.

DR. I. E. JASINSKI 607 ROSE BLDG. VALANDOS: Nuo 11 iki 12 val. vidurdienio, ir nuo 2 iki 8 val. po pietų. Nedėliomis ant parankiaivimu. Antras Ofisas, 1374 E. 25-tos Gatvės. VALANDOS: Nuo 8:00 iki 9:30 val. ryto, nuo 12 iki 1:30 po pietų ir nuo 5 iki 7 val. vakaru. Nedėliomis: nuo 8 iki 9 ryto ir nuo 6 iki 7 vak. Main 3518-J Centr. 7648-K

NAUJA LIETUVIO BUČERNĖ IR GROSERNĖ. Šiuomi pranešame gerbia. miems šios apilinkės lietuviams gyventojam, jog perėmėm į savo rankas šią bučernę ir grosernę užvesdami geriausia ir švariausia tvarką su padanginimu šviežiausių produktų. Prašome atilankyti bent sykį, dėl persitikrinimo Stasys Bulota, 2026 St. Clair Avenue N.E. Kampas E. 21 gatvės.

J. ZAUNES, SIGNS LIETUVYS Iškabų--Šildų DIRBĖJAS STIKLO, ELEKTROS IR MEDŽIO. 1329 ST. CLAIR AV. Room 16.